

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่าการเทศน์ภาษาพื้นบ้านเขมรในจังหวัดสุรินทร์ของพระครูพิศาลธรรมโกศลเป็นการเทศน์ภาษาท้องถิ่น ซึ่งเกิดขึ้นจากความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยผสมผสานกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นสุรินทร์ซึ่งมีพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและก่อเกิดความศรัทธาจนสร้างแรงบันดาลใจ ในการถ่ายทอดหลักคำสอนและแนวทางประพฤติปฏิบัติ ตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา การเทศน์ภาษาพื้นบ้านเขมรในจังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นการเผยแผ่หลักธรรมที่พระภิกษุสงฆ์สื่อให้เห็นถึงสัมพันธภาพความรู้สึคนึกคิดวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในสมัยโบราณที่สามารถสร้างทำนองการเทศน์โดยมีระบบการเทศน์แบบมีโครงสร้างการใช้ภาษาเชิงสังคมและภาษาบาลีอย่างสัมพันธ์กันมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาผ่านสื่อการเทศน์ภาษาพื้นบ้านเพื่อให้สังคมได้ใช้เป็นกรอบจริยธรรมในการดำเนินชีวิต การเทศน์ภาษาพื้นบ้านเขมรในจังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นสื่อจริยธรรมระดับชาวบ้านที่ผู้คนส่วนใหญ่ได้ฟังแล้วเกิดความศรัทธาเลื่อมใสนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยสรุปได้ ดังนี้

๕.๑.๑. การประยุกต์หลักธรรมเพื่ออบรมทาง กาย และทางวาจา นั้น ครอบคลุมไปถึง ความสำรวมอินทรีย์ ภายใน ๖ ประการ มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อันแสดงออกทางกายทวาร ซึ่งเป็นไปในฝ่ายกุศลกรรมบถ จัดเป็นคุณประโยชน์ ทั้งแก่ตนและคนอื่น โดยใจความก็หมายถึง การไม่ทำร้ายเบียดเบียนคนอื่นให้ บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต ไม่ล่วงเกินสิทธิทรัพย์สินสมบัติ และไม่ล่วงเกินต่อคู่ครองคนรักขณะเดียวกันก็มีเมตตาจิต คิดช่วยเหลือจนเจอไม่เห็นแก่ตัว ไม่คิดเอาเปรียบให้เกียรติกัน และ กัน ส่วนทางวาจานั้นก็ประพฤติโดยสุจริตเป็นฝ่ายกุศลกรรมบถ ได้แก่ เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดจาเหลวไหลไร้สาระไม่ได้ ตรงกันข้ามก็แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดถูกกาลเทศะ พูดคำเป็นมงคลไพเราะเสนาะโสต พูดคำจริง พูดด้วยเมตตาจิต พูดประสาน ผลประโยชน์ พูดปรองดองสามัคคีกัน โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อตนเองและ สังคมเป็นเบื้องต้น จึงถือว่ามีการพัฒนาแล้ว มีความประพฤติอันพัฒนาดีแล้ว เหมาะสม ตามฐานะของบุคคลผู้ปฏิบัติ กล่าวคือ พระภิกษุ ย่อมดำรงตนด้วยศีล ๒๒๗ สิกขาบท สามเณร ย่อมสมาทานในศีล ๑๐ ประการ สำหรับฝ่ายคฤหัสถ์ ก็พึงปฏิบัติตน พัฒนานอนอยู่ใน หลักศีล ๕ และ ๘ ตามแต่ละโอกาสจะประพฤติปฏิบัติได้

๕.๑.๒. การประยุกต์หลักธรรมเพื่อ มุ่งให้เห็นว่า มนุษย์ สามารถที่จะพัฒนาตนเองให้มีจิตใจอันผ่องใสปราศจากเครื่องมลทิน หรือ เครื่องเศร้าหมอง จิตได้ โดยอาศัยการเจริญสมาธิภาวนา หรือจิตภาวนา ด้วยกรรมฐาน ๔๐ ประการ ตามหลัก ของพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องมือบังคับควบคุมจิตให้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้พัฒนาได้ แม้ จะต้องใช้เวลาแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล แต่เมื่อถือหลักที่ว่า บุคคลจะล่วงทุกข์ได้เพราะ ความเพียรแล้ว ย่อมจะสำเร็จผลในเวลาอันควร และได้รับผลคือปฏิวะธรรม เกิดความสงบ เย็นภายในใจของตนเอง สามารถจะระงับความโกรธ ความรุนแรง

ความอ่อนแอทางจิตใจ ทำให้จิตใจมีพลัง มีอำนาจเข้มแข็ง สามารถต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรค โรคภัยไข้เจ็บ ความคับแค้นใจ ความเสียใจต่าง ๆ นานา ไปได้เพราะจิตใจเป็นอิสระไม่ถูกโลกธรรมทั้งฝ่ายดีและฝ่ายเลวครอบงำจิตใจ ดังนั้น ผู้พัฒนาจิตใจของตนเสมอ จึงสามารถเอาชนะความลำบาก ความทุกข์ไปได้ แตกต่างจากคนผู้ไม่พัฒนาจิตใจโดยสิ้นเชิง

๕.๑.๓. โทษและผลกระทบในการไม่ปฏิบัติตามคตินิยมดังกล่าวแล้ว กระทบต่อคุณภาพชีวิต ทำให้รู้จักความเสียหายอัน เกิดจากการไม่พัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ทำให้ตนเองและบุคคลอื่นต้องได้รับผลกระทบไปด้วย เช่น เมื่อ ขาดศีล ก็เบียดเบียนคนอื่นบ้าง ล่วงเกินสิทธิคนอื่นบ้าง เมื่อขาดสมาธิก็มีจิตใจโลเลไม่มั่นคง เป็นต้น เมื่อขาดปัญญาก็ขาดการพิจารณาโดยแยบคาย ย่อมตกเป็นเหยื่อของตัณหา ความทะยานอยากไปโดยปริยาย ฉะนั้นหากต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมต้องปฏิบัติตามหลักคตินิยมเพื่อคุณภาพชีวิต เช่นหลัก ไตรสิกขา เบญจศีล เบญจธรรม และสังคหวัตถุ ๔ เพื่อให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ มีความพร้อมในการทำงาน ทำกิจกรรมประจำวัน และอำนวยประโยชน์สุข ทั้งแก่ตนและสังคม

๕.๑.๔ คนเราควรมีศีลเป็นเบื้องต้น เพื่อจะรักษาพฤติกรรมทางกาย และวาจาจนดงามเรียบร้อย ไม่เป็นโทษภัยอันตรายต่อเพื่อนมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เพราะเมื่อเป็น เช่นนั้นแล้วสภาวะทางจิตใจย่อมได้รับการอบรมไปในทิศทางที่ควร มีคุณธรรม คุณภาพ และคุณประโยชน์ แม้ในการทำ พูด คิด ก็ประกอบไปด้วยการพิจารณาด้วยปัญญาให้เข้าใจต่อสภาพ ปัญหา หรือสาเหตุนั้น ๆ แล้ว รู้วิธีการหลีกเลี่ยง ในสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง และเจริญในสิ่งที่ควรเจริญ ก็จะเป็นคุณประโยชน์ต่อตนและสังคมได้ ฉะนั้น พึงทราบการประยุกต์หลักพุทธ ธรรมตามแนวทางของพระครูพิศาลธรรมโกศล มีดังต่อไปนี้

๑) หลักเศรษฐกิจ มุ่งสอนให้รู้จักการควบคุมดูแลในการใช้จ่าย ที่เกิดประโยชน์ว่า ส่วนใดได้เลี้ยงตนเอง เลี้ยงครอบครัว และเป็นสาธารณะประโยชน์แก่ ส่วนรวม ทั้งยังต้องพิจารณาในการเสพ ในการบริโภคใช้สอยทรัพย์สินเงินทองในแต่ละครั้ง โดยรู้จักมีความอดทนหาทรัพย์สิน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย หรือท้อใจ รู้จักวิธีแสวงหา ทรัพย์โดยชอบธรรม รู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาได้นั้น รู้จักสันโดษใช้จ่ายพอดีแก่ฐานะของตน จึงจะมีความสุขเพราะการใช้จ่ายทรัพย์ และประกอบด้วย พลธรรม ๕ อย่าง คือ ศรัทธาพละ วิริยพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ เพื่อความสำเร็จในการสร้างฐานทาง เศรษฐกิจตามหลักพระพุทธศาสนา

๒) หลักการศึกษา มุ่งสอนให้พุทธศาสนิกชน รู้จักคุณค่าของการศึกษาว่า สามารถให้ประโยชน์สุขแก่ตนเอง ในด้านวิชาชีพ การดำเนินชีวิต เพราะถ้าคนเราขาด การศึกษาแล้วก็เหมือนโคถูกล่ามโซ่ ที่หากินอยู่ใกล้เหวลึก ไม่ช้าก็จะเดินทางพลัดตกเหวตาย และสอนให้รู้จักการคบเพื่อนดี แยกแยะเพื่อนเลว ถือคติที่ว่าเพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก จึงควรรู้จักคบกัลยาณมิตร เว้นพาลชนเสีย นอกจากนั้นเยาวชนจะต้องมีความกตัญญูทั้งต่อ บิดามารดาและสถานศึกษาของตน เพราะถ้าขาดสองอย่างนี้แล้ว จัดเป็นบุตรธิดาอกตัญญู ไม่ รู้คุณท่าน อย่างสุดท้ายก็คือ รู้จักศึกษาวิชาประกอบจิตใจ คือ หลักธรรมะคำสั่งสอนทาง พระพุทธศาสนา เช่น ไตรสิกขา มีศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อฝึกฝนอบรมพัฒนาตนให้ เจริญก้าวหน้าในการศึกษาอีกด้วย

๓) หลักดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท มุ่งสอนให้บุคคลไม่พึงประมาทในวัย ในฐานะการงาน การเงิน การดำเนินชีวิต โดยให้พิจารณาไตรลักษณ์ ๓ เรื่อง ๆ ได้แก่ ให้พิจารณาเห็น อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ของสังขารทั้งปวง ทุกขัง ความเป็นทุกข์ของสังขาร นั้น และ อนัตตา ความ บังคับในสังขารทั้งปวง และธรรมทั้งปวงไม่ได้้อย่างใจอยากให้เป็นแล้วรีบสร้างกุศล บำเพ็ญประโยชน์ ต่าง ๆ ทั้งต่อตนและสังคม โดยสวัสดีภาพ ไม่ประมาท

๔) หลักการดำเนินชีวิตด้วยความสุข มุ่งสอนให้รู้จักหลักความเป็นจริงในการเสียสละ คือ การให้ทาน การแบ่งปันว่าสามารถช่วยให้สังคมอยู่รอดปลอดภัย ไม่เอาเปรียบกัน สละความเห็นแก่ตัวเสียได้ และหลักศีลมุ่งสอนให้รู้จักระมัดระวังตนเองให้ทำงานอย่างสุจริต ไม่ประพฤติผิดในหน้าที่ และเกิดความสันติสุขทั้งต่อตนและสังคมแวดล้อม ส่วนการเจริญ ภาวนานั้น ช่วยให้เกิดปัญญาความรอบรู้ ความเป็นอิสระจากภาวะที่ตรึงด้วยตัณหา ราคะ

๖) หลักกรรมและกฎแห่งกรรม มุ่งสอน ให้รู้จักสาเหตุของการทำกรรม คือ กิเลส ตัณหาภายในใจของมนุษย์ เมื่อทำกรรมแล้ว ย่อมได้รับผลของกรรม ซึ่งเรียกว่าวิบาก กรรมทั้งกรรมฝ่ายกุศล เป็นบุญ นำไปสู่สุคติโลกสวรรค์เป็นต้น และทั้งฝ่ายอกุศลกรรม เป็น บาป นำบุคคลผู้กระทำ ไปสู่ทุกข์ มีนรก เปต เป็นต้น ก็ล้วนเกิดจากกรรมของตนเองทั้งสิ้น จึงควรใส่ใจในเรื่องกรรม เพื่อจะได้ไม่ประมาทต่อการประยুক্তหลักธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตของตนเอง รีบ ทำบุญกุศลละเว้นบาปอกุศลเสีย

๗) หลักสังสารวัฏการเวียนว่ายตายเกิด มุ่งสอนให้รู้จักการความทุกข์ ความ ลำบาก ในการต้องมาเกิดในโลกมนุษย์ เมื่อยังไม่สิ้นกิเลสอยู่ตราบใด ก็เวียนว่ายตายเกิดใน สังสารวัฏอยู่ตราบ นั้น แต่ละคนกระดุกกอกเท่าภูเขา เพื่อสอนให้คนเรารู้จักละอายชั่วกลัวต่อ บาปกรรมที่จะติดตามตน ไปทุกภพทุกชาติ เป็นความเห็นที่ประกอบด้วยสัมมาทิฐิ คือ เชื่อ ว่ามนุษย์เราที่มาจากอยู่เนื่อง ๆ เพราะมีกิเลสนำพามา และจะไม่มาสู่สังสารวัฏนี้ก็เพราะตัดกิเลส สละตัณหา อาสวะทั้งปวง เหมือน พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งปวง ย่อมไม่เวียน วายตายเกิดอีกด้วยสิ้นกิเลสสาสวะได้แล้วนั่นเอง

๘) ผลในด้านจิตใจและปัญญาที่มีต่อสังคมและชุมชน ผลการวิจัย พบว่า พระครูพิศาลธรรมโกศลได้ส่งเสริมในด้านความรู้ ปรัชญา และวิชาการทางพระพุทธศาสนา โดยได้ประกาศเผยแผ่ แสดงธรรม อบรม สั่งสอน บรรยายธรรม แก่ พุทธบริษัท ในโอกาสต่างๆ นอกจากนั้นท่านยังได้ส่งเสริมในด้านความรู้เชิงอนุรักษ์แก่เยาวชนในพื้นที่ คือ ให้การสนับสนุนการ การแสดงดนตรี ฟันบ้านอีสาน การเล่นกลองยาว เทศน์มหาชาติ เป็นต้น เพื่อปลูก จิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชน ให้รู้จักหวงแหนในวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้ดำรงไว้ สืบต่อไปชั่วกาลนาน

ดังนั้น การประยুক্তหลักคตินธรรมเพื่อตนในฐานะปัจเจกชน และการประยুক্তหลักธรรมเพื่อสังคม พัฒนาสิ่งแวดล้อม ดังกล่าวที่อ้างแล้วนั้น พระครูพิศาลธรรมโกศล ได้ประยুক্ত ใช้ให้ทันต่อสมัย ด้วยคำพูดที่เป็นเอกลักษณ์ของท่าน โดยเฉพาะบทกลอน สุภาษิต คำโคลง ภาษาเขมร เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดศรัทธาและนำไปปฏิบัติตามแก่ผู้ฟังและผู้สนใจ จึงสรุปว่า หลักธรรมที่ปรากฏในบทเทศนา ฟันบ้านภาษาเขมรของท่านมีความสอดคล้องกับหลักการในพระไตรปิฎกทุกอย่าง และสามารถนำไปประยুক্তใช้ได้กับชีวิตจริงทั้งในอดีตและปัจจุบัน

๕.๒ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

คตินิยมที่ปรากฏในบทเทศนาภาษาพื้นบ้านเขมรของพระครูพิศาลธรรมโกศลสามารถนำมาประยุกต์เพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่มีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมโดยเฉพาะหลักพระพุทธศาสนาสำหรับบิณฑบาตผู้ปกครองในสถาบันครอบครัว ควรเอาใจใส่ต่อบุตร หลาน คือให้เวลาสำหรับพวกเขา เพื่อจะได้ใช้เวลาส่วนหนึ่งใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา เช่น วันเสาร์ วันอาทิตย์พาบุตรหลานไปทำบุญที่วัด ไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่เท่านั้น ที่ควรจะไปทำบุญ แต่ต้องพาเยาวชน บุตรหลาน เข้าวัดฟังธรรม อบรม พัฒนาตนด้วยหลักพุทธธรรม ด้วยกันทั้งนั้น และเพื่อป้องกันความเสียหายด้านความประพฤติ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสติปัญญาความฉลาดทันต่ออารมณ์ที่เข้ามาอุดกระชากบุตรหลานไปสู่อบายมุข แหล่งบันเทิงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายในเมืองใหญ่ ๆ ผู้ปกครองจึงควรตระหนักให้มากการประยุกต์หลักธรรมเพื่อตนให้มีคุณภาพที่น่าพอใจและเป็นประโยชน์ตามหลักพระพุทธศาสนาสำหรับพุทธศาสนิกชนนั้น นอกจากจะประพฤติตามหน้าที่ในหลักทศ ๖ แล้วจะต้องศึกษาเรื่องชีวิตคู่ให้ดี ทั้งในด้านพฤติกรรมของคนที่จะมาเป็นคู่ของตน อาชีพ การงานที่ประกอบอยู่นั้น เป็นคนมีศีลธรรมหรือไม่ มีความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนา มากน้อยเพียงใด มีสติปัญญาพอจะคุ้มครองรักษาภรรยาได้หรือไม่การประยุกต์หลักธรรมเพื่อตนให้มีคุณภาพด้วยการดำเนินชีวิตมีความสุข โดยเฉพาะการให้ ทานควรพิจารณาว่า จะให้ทานแก่ใคร เพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร และจะใช้ทรัพย์สินของตน จำนวนมากน้อยเท่าใด เพื่อป้องกันความเสียหายด้านเศรษฐกิจในครอบครัว ไม่ให้กระทบในระยะยาวนั่นเอง

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบคตินิยมของพระครูพิศาลธรรมโกศลกับพระสงฆ์ นักพัฒนา รูปอื่นในด้านการใช้หลักพุทธธรรมเป็นฐานในการทำงาน ซึ่งอาจแตกต่างกันทาง ความคิด และ วัฒนธรรม

๒) ควรศึกษาวิจัยแนวคิดและบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาในแง่มุมอื่นอีก เช่น ด้านการประยุกต์หลักธรรมเพื่อสังคม ด้านการศึกษา ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้านการแพทย์แผน โบราณ (ยาสมุนไพร)